

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Z.**, bývajúceho v P., t.č. Ú., zastúpeného JUDr. O., advokátom so sídlom v P., proti odporcom **1/ M.**, narodenému 2. apríla 1996, bývajúcemu u pestúna R., bývajúceho v P., zastúpeného opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Považskej Bystrici, **2/ D.**, bývajúcej v R., prechodne v H., t.č. na neznámom mieste, zastúpenej opatrovníčkou M., tajomníčkou Okresného súdu Považská Bystrica, **o zapretie otcovstva**, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 4 C 36/2007, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 4. decembra 2008 sp. zn. 4 Co 277/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcom 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo 4. decembra 2008 sp. zn. 4 Co 277/2008 potvrdil odvolaním navrhovateľa napadnutý rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica z 30. septembra 2008 č.k. 4 C 36/2007-74, ktorým súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa na zapretie jeho otcovstva proti odporcovi 1/. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešným odporcom 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, lebo nepodali návrh na ich priznanie. Krajský súd zhodne so súdom prvého stupňa vychádzal z toho, že maloletý odporca 1/ sa narodil za trvania manželstva navrhovateľa s odporkyňou 2/, a preto mu v zmysle § 85 ods. 1 Zákona o rodine svedčí domnienka otcovstva manžela matky. Keďže navrhovateľ podal návrh na zapretie otcovstva 2. marca 2007, teda po uplynutí trojročnej prekluzívnej lehoty (§ 86 ods. 1 Zákona o rodine) súd prvého stupňa správne návrh na zapretie otcovstva z tohto dôvodu zamietol.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie navrhovateľ, ktorý žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Nesúhlasil s rozhodnutím súdu a namietal, že bolo zásadným spôsobom porušené právo na jeho obhajobu a rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Dovolanie podal „podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Trestného poriadku“. Namietal, že v rozhodnutí nie je uvedené, o ktoré konkrétne vykonané dôkazy o jeho otcovstve sa súd opiera a čím mal preukázané, že maloletý odporca 1/ je jeho biologickým dieťaťom. Návrh na zapretie otcovstva podal z dôvodu, že jeho otcovstvo je sporné a prieči sa logike. O jeho narodení nevedel a v čase jeho narodenia sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody v dĺžke 5 rokov. Nevykonanie ním navrhnutých dôkazov (krvnú skúšku DNA a analýzy testov na určenie otcovstva) je na ujmu jeho práv. Rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Súdu prvého stupňa sa nepodarilo zabezpečiť účasť matky maloletého na pojednávaní, z ktorého dôvodu bola prečítaná len jej výpoveď, ktorá je v rozpore s rozsudkami súdov oboch stupňov. Rýchlosť konania bola na úkor požiadavky zistenia objektívnej skutočnosti a zistenia objektívneho dôkazu o určení jeho otcovstva voči M..

Odporcovia 1/ a 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho

názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V danom prípade dovolaním navrhovateľa nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie navrhovateľa nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie navrhovateľa by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa (aj so zreteľom na obsah dovolania) zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je

prítom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Navrhovateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou navrhovateľovi realizáciu jeho procesných práv.

Z obsahu dovolania navrhovateľa možno vyvodiť, že k odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť predovšetkým nevykonaním ním navrhovaného dokazovania, ďalej nevysvetlením dôvodov nevykonania navrhovaných dôkazov a tiež nevysvetlením dôvodov rozhodnutia.

K jednotlivým dovolacím námietkam uvádza dovolací súd nasledovné:

Občiansky súdny poriadok ukladá účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd ale rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky to vyjadril už v rozhodnutí

uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. V rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999 uviedol, že ak súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je prípustné, lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Dovolací súd aj v prejednávanej veci zastáva názor, že nevykonaním dovolateľom navrhovaného dokazovania nemohlo dôjsť k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom.

Dovolateľ tiež namieta, že dovolaním napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný z dôvodu, že z neho nevyplýva, na základe akých dôkazov súd jeho návrh zamietol. Pod túto námietku (nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu) treba zaradiť všetky tie dôvody uvádzané dovolateľom, v rámci ktorých namieta, že odvolací súd svoj postup náležite nevysvetlil, na základe čoho mal preukázané, že odporca 1/ je jeho biologickým dieťaťom, prečo nevezal na zreteľ navrhované dôkazy alebo jeho námietky, a prečo ich považoval za právne irelevantné. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovaná za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá je síce relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá, a to ani podľa § 237 O.s.p. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 111/98).

Z obsahu dovolania vyplýva tiež námietka dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Keďže dovolanie navrhovateľa nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania navrhovateľa proti potvrdzujúcemu výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nemožno vyvodiť ani z § 237 O.s.p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania navrhovateľa nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebol navrhovateľ úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo odporcom (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal odporcom 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. mája 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková